

ORIGINAL ARTICLE / ORJİNAL MAKALE

Ebelik Öğrencilerinin Human Papilloma Virüsü ve Aşısı Hakkında Farkındalıkları ve Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi

Human Papilloma Virus and Vaccine Awareness and Knowledge Level of Midwifery

Emine Aksüt Akçay¹

Hatice Gül Özdaş¹

¹ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye

Geliş: 12.06.2025, Kabul: 25.12.2025

Öz

Amaç: Bu araştırma, ebelik öğrencilerinin human papilloma virüsü ve aşısı hakkında farkındalıklarını ve bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı kesitsel tipte olup, 25 Ocak- 25 Mart 2023 tarihleri arasında Türkiye'nin güneyinde devlet üniversitesinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini 340 ebelik bölümü öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçiminde tüm evrene ulaşmaya çalışılmış ve 331 öğrenci araştırmaya alınmıştır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından ilgili literatür incelenerek geliştirilen "Katılımcı Bilgi Formu" ve Human Papilloma Virüs (HPV) Farkındalık ve HPV Aşısı Bilgi Düşünce Formu" ile toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22.0 programı kullanılarak tanımlayıcı veriler, ortalama, standart sapma, sayı ve yüzdelik dağılımları ile gösterilmiştir.

Bulgular: Bu araştırmada öğrencilerin yaş ortalaması 20,7±1,7 (min-max: 18-34) olup, %24,2'si 1. sınıf, %24,2'si 2. sınıf, %29,5'i 3. sınıf ve %14,5'i de 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin % 85,8'inin HPV'yi daha önceden duyduklarını, %79,8'i HPV bulaş yolunu bildiğini, %61,9'unun HPV ve serviks kanseri arasındaki farkı bildiğini, %34,8'i 3-5 yılda bir pap smear testinin yaptırması gerektiğini ve %83,4'ü HPV'nin cinsel geçişli bir enfeksiyon olduğunu ifade etmişlerdir.

Sonuç: Bu çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun HPV ve HPV aşısı hakkında iyi düzeyde bilgi sahibi oldukları, HPV aşısını hakkında spesifik bilgi eksiklerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Human Papilloma Virüs, Bilgi düzeyi, HPV Aşısı, Ebelik Öğrencileri

Sorumlu Yazar: Emine AKSÜT AKÇAY, Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye

Email: bau_sirinim@hotmail.com, **Tel:** 0(507) 724 78 84

Nasıl Atıf Yapılır: Aksüt Akçay E, Özdaş H G. Ebelik Öğrencilerinin Human Papilloma Virüsü ve Aşısı Hakkında Farkındalıkları ve Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi . Etkili Hemşirelik Dergisi. 2026;19(3): 453-463

Journal of Nursing Effect published by Cetus Publishing.

Journal of Nursing Effect 2026 Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License

Abstract

Objective: This study was conducted to determine midwifery students' awareness and knowledge levels about human papilloma virus and its vaccine.

Method: The research is a descriptive cross-sectional type and was conducted at a state university in the south of Turkey between January 25 and March 25, 2023. The population of the research consisted of 340 midwifery department students. In the research, an attempt was made to reach the entire universe without selecting a sample and 331 students were included in the research. Research data were collected with the "Participant Information Form" and the Human Papillation Virus (HPV) Awareness and HPV Vaccine Information Thought Form, which were developed by the researchers by reviewing the relevant literature. The data obtained were shown as descriptive data, mean, standard deviation, number and percentage distributions using the SPSS 22.0 program.

Results: In this study, the average age of the students is 20.7 ± 1.7 (min-max: 18-34), 24.2% of them are 1st grade, 24.2% are 2nd grade, 29.5% are in the 3rd grade and 14.5% are in the 4th grade. 85.8% of the students said they had heard of HPV before, 79.8% knew the way HPV was transmitted, 61.9% knew the difference between HPV and cervical cancer, 34% of them stated that they should have a pap smear test every 3-5 years and 83.4% stated that HPV is a sexually transmitted infection.

Conclusion: In this study, it was found that the majority of the students had good knowledge about HPV and the HPV vaccine, but they lacked specific knowledge about the HPV vaccine.

Key Words: Human Papilloma Virus, Knowledge level, HPV Vaccine, Midwifery Students

GİRİŞ

Human Papilloma Virüs (HPV), tek konakçısı insan olan, bir DNA virüsüdür. Günümüze kadar yaklaşık olarak 200'den fazla HPV türü tanımlanmıştır ve bunların 40'tan fazlası genellikle cinsel temas yoluyla bulaşarak anogenital bölgeye yerleşir. Lezyonlar cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara ve maligniteye sebep olduğu bilinmektedir (Winer vd.,2016). İki HPV tipi (16 ve 18) servikal kanserlerin %70'ine ve prekanseröz servikal lezyonlara neden olmaktadır. HPV ayrıca anüs, vulva, vajina, penis ve orofarinks kanserlerine de neden olmaktadır (WHO,2019). Serviks kanseri dünya çapında kadınlar arasında en sık görülen üçüncü kanserdir (Bruni vd.,2019). Servikal kanser için risk faktörlerini şu şekilde sıralayabiliriz: Erken yaşta koitus, çok eşlilik, 20 yaş altında gebelik ve doğum, üç ve üzeri

multiparite, yaş, sigara, eşlik eden cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar ve immunsupresyon gibi özel durumlar kanserin öncü sebepleridir (Torama&Yıldırım,2018). Halen en çok öldüren jinekolojik kanser olma özelliğini taşıyan bu hastalık için tüm dünyada tarama yapılması ve her ülkenin kendi kontrol politikasını oluşturması önerilmektedir (WHO,2019; Bruni vd.,2019).

Yüksek risk taşıyan tipleri serviks, vulva, orofarinks, yemek borusu, penis, anal kanserlerin gelişmesine neden olur (Sağlık Bakanlığı, 2018). En etkili yöntem aşılama. Üç profilaktik HPV aşısı vardır: 4vHPV (dört değerli), 2vHPV (iki değerli), 9vHPV (dokuz değerli). Her üç aşı da doz, etkinlik ve güvenlik açısından benzerdir (Ockenfels,2016). Genel olarak rutin aşılama için 11 veya 12 yaş tavsiye edilir, ancak iki ve dört değerli aşılar tüm 9-26 ya-

şındaki erkek ve kadınlar için onaylanmıştır. Aşılar arasındaki en önemli fark HPV tipleridir (Koplas vd.,2019). DSÖ'ye göre 2019'dan beri HPV aşısı 100 ülkede ulusal aşılama programına dahil edilmiştir. Yürütülen çalışmalar sonucunda Türkiye'nin de bu ülkelerden biri olması hedeflenmektedir (WHO,2019; Lobao vd.,2019).

Koruyucu hizmetlerde ön planda yer alan ebelerin aşıya ilişkin bilgi sahibi olmaları ve toplumu bilgilendirmede etkin rol alabilmesi için öncelikle kendi tutum ve davranışlarının değişmesi gerekmektedir. Bu nedenle özellikle sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin HPV aşısına yönelik olumlu tutum ve davranışların geliştirilmesi önemlidir (Gallay vd.,2016; Mendes vd.,2018). Ülkemiz açısından değerlendirildiğinde ise; gençlerin kişisel hijyen, cinsel sağlık, bilinçli cinsel davranışlar, CYBE'ler ve korunma yolları vb. konularda bilinçlendirilmesi toplum sağlığı açısından önemlidir. HPV pozitif olan bireyleri, enfeksiyon, yüksek riskli davranışlar, riski azaltmanın yolları vb. konularda bilgilendirmek, enfeksiyon yönetimi sağlamada etkili olacaktır. Tüm sağlık personelinin HPV aşıları konusunda güncel bilgiye sahip olması, HPV aşısını desteklemesi, bireylerin var olan yanlış tutum ve inanışlarını tartışması ve uygun olan bireylere ve hizmet verdiği gruba aşı yaptırmada konusunda öneride bulunması gerekmektedir (Meites vd.,2023).

Bu çalışmada sağlık bilimleri fakültesi ebelerinin öğrencilerinin servikal kanser, human papilloma virüsü ve aşısı hakkında bilgi, tutum ve davranışlarının belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Soruları

1-Ebelik bölümü öğrencilerinin human papilloma virüsü hakkında farkındalık ve bilgi dü-

zeyleri nedir?

2- Ebelik bölümü öğrencilerinin human papilloma virüsü aşısı hakkında farkındalık ve bilgi düzeyleri nedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Tasarımı, Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma tanımlayıcı - kesitsel tip de yürütülmüştür. Araştırma, 25 Ocak-25 Mart 2023 tarihleri arasında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'nde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümünde 2022-2023 akademik yılında kayıtlı 340 öğrenci oluşturdu. Çalışmada örneklem hesabı yapılmadan tüm evrene ulaşmaya çalışılmıştır. Aktif eğitim sürecinde olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 331 öğrenci ise örneklemi oluşturmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri literatür doğrultusunda oluşturulan anket formuyla toplanmıştır (Kasymova vd.,2019; Genç Koyucu,2022). Çalışmada kullanılan ankette katılımcıların sosyo-demografik özellikleri, HPV enfeksiyonu ve HPV aşıları hakkındaki bilgi düzeyleri ile HPV aşısı hakkındaki tutumlarını belirlemeye yönelik 35 soru yer almaktadır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Elde edilen verilerin istatistiksel değerlendirmesi bilgisayar ortamında SPSS 25.0 paket programı ile yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistiksel ölçütler (ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler ve yüzdelik

sayılar) kullanılmıştır. Kategorik değişkenlerin öğrenim görülen sınıf ile karşılaştırmasındaki-kare testi kullanılmış olup anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalaması $20,79 \pm 1,73$ olup,

%69,2'sinin 18-21 yaş aralığında, %57,1'inin annesinin eğitim durumunun ilkökul, %31,4'ünün babasının eğitim durumu ilkökul, %66,5'inin gelirinin giderine eşit, %82,8'inin çekirdek ailede yaşadığı, %60,7'sinin il merkezinde ikamet ettiği, %97,3'ünün medeni durumunun bekar olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler	n	%
Yaş ortalaması	$20,79 \pm 1,73$ (min-max: 18-34)	
Anne eğitim durumu		
İlkokul	189	57,1
Ortaokul	80	24,2
Lise	48	14,5
Üniversite	14	4,2
Baba eğitim durumu		
İlkokul	104	31,4
Ortaokul	95	28,7
Lise	79	23,9
Üniversite	48	14,5
Lisansüstü	5	1,5
Eğitim görülen sınıf		
1.sınıf	80	24,2
2.sınıf	80	24,2
3.sınıf	98	29,5
4.sınıf	73	22,1
Ekonomik durumu		
Gelir giderden az	101	30,5
Gelir gidere eşit	220	66,5
Gelir giderden fazla	10	3,0
Aile tipi		
Çekirdek aile	274	82,8
Geniş aile	57	17,2
İkamet edilen yer		
İl	201	60,7
İlçe	81	24,5
Köy/kasaba	49	14,8
Medeni durum		
Evli	7	2,1
Bekar	322	97,3
Boşanmış	2	0,6
Evlilik süresi ortalaması	$4,11 \pm 1,74$ yıl (min: 1 ay – max: 9 yıl)	
Alkol kullanma durumu		
Evet	8	2,4
Hayır	323	97,6
Sigara kullanma durumu		
Evet	40	12,1
Hayır	291	87,9
Toplam	331	100,0

*Frekans ve yüzdelik hesaplamaları kullanılmıştır.

Öğrencilerin %88,8'inin daha önce cinsel deneyimi olmadığı, %5,2'sinin korumalı cinsel ilişkide bulunduğu, %93,7'sinin kronik hastalığının olmadığı, %48,9'unun düzenli jinekolojik muayeneye gitme durumu hakkında fikrinin olmadığı, %85,8'inin daha önce HPV'yi duyduğu saptanmıştır. Ayrıca %79,8'inin HPV bulaşma yolunu bildiği, %68,0'inin serviks kanserinin nedenini bildiği, %61,9'unun HPV ve serviks kanseri arasındaki farkı bildiğini, %88,2'sinin HPV aşısını duyduğu, %63,4 HPV aşısını lisans eğitiminde duyduğunu, %65'inin pap smear testinin serviks kanseri için bir tarama testi olarak bildiği, %69,2'sinin servikal kansere neden olan virüsün Human Papilloma Virüs olduğunu ifade ettiği belirlenmiştir. Öğrencilerin %83,4'ünün HPV'nin cinsel yolla bulaştığı, %62,8'nin HPV'nin servikal kansere neden olduğu, %51,7 HPV'nin kadın ve erkeği etkilediği %60,4'ünün HPV aşısının cinsel ilişki başlamadan önce yapılması gerektiği, %54,7 HPV aşısı üç doz yapıldığını, %43,5'inin HPV aşısının servikal kansere karşı tamamen koruyucu olup olmadığını bilmediği, %50,5'inin HPV aşısının

cinsel yolla bulaşan diğer hastalıklara karşı koruyucu olup olmadığını bilmediği, %56,8'nin HPV aşısından sonra rutin Pap Smear taraması gerekli olduğunu bildiği saptanmıştır (Tablo 2). Öğrencilerin HPV ve Pap Smear Testine ait özellikler ile öğrenim görülen sınıf durumu arasında yapılan istatistiksel analize göre düzenli jinekolojik muayeneye gitme hakkında bilgi durumu, daha önce HPV'yi duyma durumu, HPV bulaş yolunu bilme durumu, serviks kanserinin nedenini bilme durumu, HPV aşısını duyma durumu, HPV aşısını nereden duyduğu, Pap Smear testi, kadınlar hangi aralıklarla pap smear testi yaptırmalı, HPV nasıl bulaşır, HPV aşısı ilk ne zaman yapılmalı, HPV aşısı yaş aralığı, HPV aşısı servikal kansere karşı koruyucu olma durumu, HPV aşısı cinsel yolla bulaşan diğer hastalıklara karşı koruyucudur, değişkenleri ile anlamlı olup ($p < 0,05$); cinsel deneyim, cinsel ilişkide korunma durumu, kronik hastalık varlığı, değişkenleri ile anlamlı farklılık olmadığı ($p > 0,05$) grupların be nzer olduğu saptanmıştır (Tablo 3).

Tablo 2. Öğrencilerin HPV, HPV Aşısı Hakkında Farkındalık ve Bilgi Durumu

Özellikler	n	%
Cinsel deneyim		
Var	37	11,2
Yok	294	88,8
CYBH korunma durumu		
Korunuyorum	17	5,2
Korunmuyorum	20	6
Cinsel deneyim yok	294	88,8
Kronik hastalık varlığı		
Var	21	6,3
Yok	310	93,7
Düzenli jinekolojik muayeneye gitme hakkında		
Yeterince bilgim var	76	23,0
Bilgim var ama yeterli değil	55	16,6
Çok az bilgim var	38	11,5
Hiçbir fikrim yok	162	48,9
Virüslerin kansere neden olduğunu düşünme durumu		
Olabilir	257	77,7
Olamaz	21	6,3
Bir fikrim yok	53	16,0
HPV'yi daha önce duyma durumu		
Evet	284	85,8
Hayır	47	14,2

Tablo 2. Öğrencilerin HPV, HPV Aşısı Hakkında Farkındalık ve Bilgi Durumu

HPV bulaş yolunu bilme durumu		
Evet	264	79,8
Hayır	67	20,2
Serviks kanserinin nedenini bilme durumu		
Evet	225	68,0
Hayır	79	23,9
Karasızım	27	8,1
HPV ve serviks kanseri arasındaki farkı bilme durumu		
Biliyor	205	61,9
Bilmiyor	91	27,5
Herhangi bir fikri yok	35	10,6
HPV aşısını duyma durumu		
Evet	292	88,2
Hayır	39	11,8
HPV aşısını nereden duyduğu		
Lisans eğitiminde	210	63,4
Sosyal medya	31	9,4
İnternet, dergi, gazete	40	12,1
HPV aşısını duymamış	39	11,8
Arkadaş, doktor	11	3,3
HPV nasıl bulaşır		
Cinsel yolla	276	83,4
Tuvalet yoluyla	2	0,6
Kan yoluyla	6	1,8
Bilmiyor	47	14,2
HPV'nin nasıl bir hastalığa neden olduğu		
Servikal kanser	208	62,8
Genital siğiller	60	18,2
Bilmiyor	63	19,0
HPV kimleri etkiler		
Kadınlar	103	31,1
Kadınlar ve erkekler	171	51,7
Bilmiyorum	57	17,2
HPV aşısı ne zaman yapılmalı		
Cinsel ilişki başlamadan önce	200	60,4
Cinsel ilişki başladıktan sonra	21	6,3
Bilmiyorum	110	33,3
HPV aşısı üç doz yapılır		
Evet	133	40,2
Hayır	17	5,1
Bilmiyorum	181	54,7
HPV aşısı serviks kanserine karşı tamamen koruyucudur		
Evet	52	15,7
Hayır	135	40,8
Bilmiyorum	144	43,5
HPV aşısı tüm CYBH karşı koruyucudur		
Evet	53	16,0
Hayır	111	33,5
Bilmiyorum	167	50,5
Aşıdan sonra rutin Pap Smear taraması gerekli midir?		
Evet	188	56,8
Hayır	17	5,1
Bilmiyorum	126	38,1
TOPLAM	331	100,0

*Frekans ve yüzdelik hesaplamaları kullanılmıştır

Tablo 3. Öğrencilerin HPV HPV Aşısı Hakkında Farkındalık Ve Bilgi Durumunun Öğrenim Gördükleri Sınıf İle Karşılaştırması

Özellikler	1.sınıf n=80 %		2.sınıf n=80 %		3.sınıf n=98 %		4.sınıf n=73 %		X ² / p*
Cinsel deneyim									
Var	10	12,5	9	11,2	12	12,2	6	8,2	X ² =0,897
Yok	70	87,5	71	88,8	86	87,8	67	91,8	p=0,826
CYBH'den korunma durumu									
Korunuyorum	6	7,5	4	5,0	4	4,1	3	4,1	X ² =2,973
Korunmuyorum	4	5,0	5	6,3	8	8,2	3	4,1	p=0,965
Cinsel deneyim yok	2	2,5	2	2,5	4	4,1	1	1,4	
	70	87,5	71	88,8	86	87,8	67	91,8	
Düzenli jinekolojik muayene									
Bilgim var	1	1,2	16	20,0	28	28,6	31	42,5	X ² =65,303
Bilgim var ama yeterli değil	6	7,5	17	21,2	21	21,4	11	15,1	p=0,000
Çok az bilgim var	20	25,0	11	13,8	6	6,1	1	1,4	
Hiçbir fikrim yok	53	66,3	36	45,0	43	43,9	30	41,1	
Daha önce HPV'yi duyma durumu									
Evet	46	57,5	73	91,2	92	93,9	73	100,0	X ² =71,871
Hayır	34	42,5	7	8,8	6	6,1	0	0,0	p=0,000
Bulaşma yolunu bilme									
Evet	28	35,0	70	87,5	95	96,9	71	97,3	X ² =134,007
Hayır	52	65,0	10	12,5	3	3,1	2	2,7	p=0,000
Serviks kanser bilgi durumu									
Biliyor	16	20,0	55	68,8	85	86,7	69	94,5	X ² =126,127
Bilmiyor	45	56,2	19	23,8	11	11,3	4	5,5	p=0,000
Herhangi bir fikri yok	19	23,8	6	7,4	2	2,0	0	0,0	
HPV aşısı bilgi durumu									
Evet	53	66,2	71	88,8	96	98,0	72	98,6	X ² =53,726
Hayır	27	33,8	9	11,2	2	2,0	1	1,4	p=0,000
HPV aşısını nereden duyduğu									
Lisans eğitiminde	11	13,8	54	67,6	78	79,7	67	91,7	X ² =130,852
Sosyal medya	17	21,2	6	7,5	7	7,1	1	1,4	p=0,000
İnternet, dergi, gazete	20	25,0	10	12,5	7	7,1	3	4,1	
HPV aşısını duymamış	27	33,8	9	11,2	2	2,0	1	1,4	
Arkaş, doktor	5	6,2	1	1,2	4	4,1	1	1,4	
Pap Smear testi									
Servikal kanser tarama testidir	15	18,8	48	60,0	91	92,9	61	83,6	X ² =173,911
Cinsel yollarla bulaşan hastalık testidir	5	6,2	15	18,8	5	5,1	11	15,0	p=0,000
Bilmiyor	60	75,0	17	21,2	2	2,0	1	1,4	
Pap smear testi hangi aralıklarla yaptırılmalı?									
Yılda bir	17	21,2	24	30,0	45	45,9	16	21,9	X ² =144,211
3-5 yılda bir	2	2,5	20	25,0	46	46,9	47	64,4	p=0,000
10 yılda bir	1	1,2	2	2,5	2	2,1	3	4,1	
Bilmiyor	60	75,0	34	42,5	5	5,1	7	9,6	
HPV nasıl bulaşır?									
Cinsel yolla	41	51,3	71	88,7	93	95,0	71	97,2	X ² =97,231
Tuvalet yoluyla	0	0,0	0	0,0	2	2,0	0	0,0	p=0,000
Kan yoluyla	2	2,5	2	2,5	1	1,0	1	1,4	
Bilmiyor	37	46,2	7	8,8	2	2,0	1	1,4	
HPV aşısı ne zaman yapılmalı?									
İlk cinsel ilişkiden önce	24	30,0	52	65,0	71	72,4	53	72,6	X ² =53,041
Aktif cinsel yaşamda	4	5,0	3	3,8	8	8,2	6	8,2	p=0,000
Bilmiyorum	52	65,0	25	31,2	19	19,4	14	19,2	
HPV aşısı hangi yaş aralığında yapılmalı?									
18 yaşından önce	4	5,0	9	11,2	15	15,3	3	4,1	X ² =59,061
18 yaşından sonra	18	22,5	27	33,8	57	58,2	50	68,5	p=0,000
Hayır	58	72,5	44	55,0	26	26,5	20	27,4	
Bilmiyorum									
HPV aşısı kaç doz yapılmalı?									
1-2 doz yeterli	1	1,2	0	0,0	7	7,1	9	12,3	X ² =87,951
6ay arayla 3 doz	7	8,8	27	33,8	64	65,3	35	47,9	p=0,000
Bilmiyorum	72	90,0	53	66,2	27	27,6	29	39,8	
HPV aşısı servikal kansere korur?									
Evet	0	0,0	8	10,0	26	26,5	18	24,7	X ² =75,061
Hayır	16	20,0	35	43,8	46	47,0	38	52,0	p=0,000
Bilmiyorum	64	80,0	37	46,2	26	26,5	17	23,3	
HPV aşısı CYBE karşı koruyucudur?									
Evet	3	3,8	6	7,5	28	28,6	16	21,9	X ² =84,010
Hayır	7	8,8	27	33,8	39	39,8	38	52,1	p=0,000
Bilmiyorum	70	87,4	47	58,7	31	31,6	19	26,0	
Toplam	80	100,0	80	100,0	98	100,0	73	100,0	

*ki-kare testi kullanılmıştır, HPV: Human Papilloma Virüs

TARTIŞMA

Kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesinde kilit rol oynayan ebelerin HPV konusundaki farkındalığını ve bilgi düzeyinin artması toplumun serviks kanseri konusundaki duyarlılığını artırma bağlamında önemlidir (Öz vd.,2019). Bu araştırmada da geleceğin ebeleri olacak ebelik öğrencilerinin HPV ve HPV aşısı hakkında farkındalıkları ve bilgi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmada öğrencilerin çok büyük bir oranın daha önce HPV'yi duyduğu ifade etmiştir. Tıp ve sağlık alanında okuyan öğrenci gruplarıyla yapılan çalışmalarda benzer şekilde büyük bir kısmının HPV duyduğu belirlenmiştir (Genç Koyucu, 2022; Sherman ve ark.,2016, Başlı &Toptaş,2018). Yılmaz ve ark. (2021) genç erişkin bireylerle yaptıkları çalışmada HPV enfeksiyonun duyma oranının daha düşük olduğu bildirilmiştir (Yılmaz vd.,2019). Bu farklılığın nedeni sağlık alanında okuyan öğrencilerin eğitimleri sürecinde HPV hakkında eğitim almalarını bağlayabiliriz.

Katılımcıların yaklaşık dörtte üçünün serviks kanserinin etyolojisi hakkında bilgisi olduğunu ve yarıdan fazlası HPV ve serviks kanseri arasındaki farkı bildiğini belirlenmiştir. Yapılan çalışmalarda bu çalışmayla benzer şekilde sağlık ve tıp öğrencilerin HPV konusunda bilgi düzeylerinin iyi olduğu görülmektedir (Genç Koyucu,2022; Sherman vd.,2016, Yılmaz vd.,2019). Etiyopya'da (2019) sağlık alanında eğitim alan öğrencilerle yapılan başka bir çalışmada serviks kanseri ve HPV hakkındaki bilgilerinin yetersiz olduğu bildirilmiştir (Tesfaye vd.,2019). Bu farklılığı nedeni küresel anlamda sağlık alanında verilen eğitim farklılığından kaynaklanabilir.

Serviks kanserinden etkili birincil koruma HPV aşısıdır ve aşının ilk cinsel ilişkiden önce yapılması önemlidir (WHO,2019). Aşırı ulusal rutin bağışıklama programlarına dahil eden ülke sayısı 2020 iti-

bariyle 100'den fazladır (HASUDER,2023). Türkiye de HPV aşısı ücretli olarak yapılmaktadır (Akman &Özmen,2023). Literatürde yapılan çalışmalarda HPV aşısının önündeki en büyük engelin aşı hakkında yetersiz bilgiye sahip olduğu belirlenmiştir (López vd.,2020, Dibble vd.,2019). Bu araştırmaya katılan ebelik öğrencilerinin, çok büyük bir kısmının HPV aşısını duyduğunu ve yarıdan fazlası HPV aşısının ilk cinsel birlikten önce yapılması gerektiği, %43,5'inin HPV aşısının servikal kansere karşı ne kadar koruyucu olduğunu bilmemekte, yarısının HPV aşısının cinsel yolla bulaşan diğer hastalıklara karşı koruyucu olup olmadığını bilmediği, yarısının HPV aşı uygulamasında sonra rutin pap smear taramasının gerekli olduğunu düşündüğü belirlenmiştir. Kızılca Çakoloz ve ark. (2018) çalışmasında, bu çalışmaya benzer sonuçlar elde edilmiş öğrencilerin HPV hakkında bilgi durumunun iyi düzeyde olduğu ancak HPV aşısı hakkında spesifik bilgilerin yetersizliği olduğu bildirilmiştir (Kızılca Çakalöz vd., 2018). Sınıflar arasında HPV ve HPV aşısı hakkındaki bilgi düzeyleri arasında farklılıklar görülmektedir. İlk yıllarda bilgi düzeyleri düşüken ilerleyen yıllar bu konu hakkında bilgi düzeyleri artmaktadır. HPV ve HPV aşısı hakkındaki eğitimler standardize ebelik eğitim müfredatına dahil edilebilir.

Serviks kanserinden etkili ikincil koruma yaklaşımları serviks kanseri vakalarının çoğunu önlemektedir (WHO,2019). Pap testinin yüksek dereceli skuamöz intraepitelyal lezyonu (HSIL) saptamadaki genel duyarlılığı %70- 80 olan bir tarama testidir. Pap smear testi kanser öncesi servikal epitel lezyonlarını saptamak için oldukça duyarlı, basit, ucuz, ekonomik ve güvenli bir tarama aracıdır (Sachan vd.,2018). Bu çalışmada katılımcıların yarıdan fazlası pap smear testinin serviks kanseri için bir tarama testi olduğunu ve servikal kanserin etkenin Human Papilloma Virüs olduğunu bildirmiştir. Amerika'da (2020) yapılan bir ça-

alışmada katılımcıların Pap Smear testi hakkında yeterli bilgi sahip olmadığı için test yaptırmadığını belirlenmiştir (Ahmed vd.,2020). Literatürde benzer şekilde Pap smear testini yaptırmama oranının belirleyicisi kadınların serviks kanseri hakkındaki bilgi ve farkındalık düzeyinin etkili olduğu görülmüştür (Öztürk,2020). Pap smear tarama testleri konusunda ebeler öğrencilerin farkındalığının artırılması sağlık bakım hizmeti sağladığı kadınların Pap test yaptırmama oranı da artıracakı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada öğrencilerin çoğunluğunun daha önce HPV, HPV aşısını ve pap smear testini duyduğu, HPV cinsel yolla bulaştığını, HPV'nin serviks kansere neden olduğu, pap smear testinin serviks kanseri için bir tarama testi olarak bildiği, HPV ve serviks kanseri arasındaki farkı bildiği, HPV aşısının cinsel ilişki başlamadan önce yapılması gerektiği, ancak aşının zamanlaması ve pap tarama testleri konusunda bilgi yetersizliklerinin olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin HPV ve HPV aşısının hakkında bilgi düzeyi iyidir. Ancak HPV aşısı hakkında ayrıntılı bilgilerde eksiklikler olması ebeler eğitim müfredatlarının güncellenmesi gerektiğini düşündürmektedir. Ebeler eğitimlerinde HPV tarama testleri ve aşıları hakkında daha fazla bilgi verilmelidir. Ayrıca, konuyla ilgili daha fazla çalışmalar yapılması, planlanacak eğitimler için yol gösterici olacaktır.

Sınırlılıklar

Araştırma, örnekleme oluşturan Türkiye'nin güneyinde bir üniversitenin ebeler bölümünde eğitim gören gönüllü katılımcılarla tamamlanmıştır; bundan kaynaklı olarak sonuçlar yalnızca bu örneklem için genellenebilir.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

Araştırma, ebeler öğrencilerinin human papilloma virüsü ve aşısı hakkında farkındalıklarına vur-

gu yapmaktadır.

Araştırma bulguları ebeler öğrencilerinin human papilloma virüsü ve aşısı hakkında ve bilgidüzeylerinin belirlenmesi ile ilgili olarak literatüre katkı sağlamıştır.

HPV'ye yönelik öğrencilere verilecek eğitim programlarının içeriklerinin güncellenmesine katkı sağlayacaktır

Bilgilendirmeler

Bu çalışmada Helsinki Deklarasyonu Prensiplerine uyulmasına özen gösterilmiştir. Çalışmaya katılım gönüllük esasına dayalı olarak sağlanmıştır. Çalışmanın amacını ve kapsamını açıklanarak "Bilgilendirilmiş Onam Formu" yer almaktadır. Araştırma, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Etik Kurulu tarafından (Protokol no: 2023/02) ile onaylanmıştır. KSÜ Sağlık Bilimler Fakültesi Dekanlığından gerekli izinler alınmıştır. Bu araştırma makalesinin başka yerde değerlendirilmediğini, başka yerde basılmamış olduğunu, yazının başka bir yerde yayınlanmadığı ya da yayınlanmak üzere değerlendirilmediğini beyan ederiz. Çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır. Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: EAA, HGÖ; Tasarım: EAA, HGÖ; Veri toplama: EAA, HGÖ; Veri işleme: EAA, HGÖ; Analiz ve/veya Yorum: EAA. Kaynak tarama: EAA, HGÖ; Makalenin yazımı: EAA, HGÖ; Eleştirel inceleme: EAA, HGÖ.

Çalışmamıza katılan tüm öğrencilere teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

Ahmed NU, Rojas P, Degarege A. (2020) Knowledge of cervical cancer and adherence to Pap smear screening test among female university students in a multiethnic institution, USA. Journal of the National Medical Asso

ciation, 112(3), 300-307 <https://doi.org/10.1016/j.jnma.2020.03.007>

Akman N, Özmen P.(2023). Human Papillomavirus Enfeksiyonu ve Aşılamaya Dair Kesitsel Bir Çalışma: Nevşehir Bölgesindeki Sağlık Öğrencilerinin Farkındalık ve Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi,11(2), 1466-1479. <https://doi.org/10.33715/inonusaglik.1164333>

Aslan G, Bakan AB. (2021). Identification of the Knowledge Level of Students Receiving health education about the human papilloma virus, screening tests, and human papilloma virus vaccination. J Community Health. 46(2):428-43. <https://doi.org/10.1007/s10900-020-00888-8>

Başlı M, Aksu H, Toptaş B. (2018). Bir Üniversitede Öğrenim Gören Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Human Papilloma Virüs ve Hpv Aşısı İle İlgili Bilgi ve Görüşleri. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 8(1), 1-17.tr/download/article-file/736473.

Bruni, L., Albero, G., Serrano, B., Mena, M., Collado, J. J., Gómez, D., ... & Sanjosé, S. (2023). ICO/IARC Information centre on HPV and cancer. Human Papillomavirus and Related Diseases in the World. Summary Report.

Çakaloz DK, Öztürk G, Çoban A, Karaçam Z.(2017). Ebelik öğrencilerinin servikal kanser ve hpv aşısı 9hakkinda bilgi ve düşüncelerinin belirlenmesi. Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2(2), 55-64.

Dibble KE, Maksut JL, Siembida EJ, Hutchison M, Bellizzi KMA. (2019). systematic literature review of HPV vaccination barriers among adolescent and young adult males. Journal of Adolescent and Young Adult Oncology, 8(5), 495-511.h <https://doi.org/10.1089/jayao.2019.0004>

Gallay C, Miranda E, Schaefer S, Catarino R, Jacot-Guillarmod M, Menoud PA, Guerry F, Achtari C, Sahli R, Vassilakos P, Petignat P.(2016). Human papillomavi-

rus (HPV) contamination of gynaecological equipment. Sexually transmitted infections, 92(1), 19-23. <https://doi.org/10.1136/sextrans-2014-051977>.

Genç Koyucu R. (2022). Ebelik öğrencilerinin human papilloma virüs ile ilgili bilgi durumlarının analizi, Tanımlayıcı anket çalışması. <http://doi.org/10.24898/tandro.2022.50103>

HPV Aşısı İle İlgili Dikkate Almamız GerekenNotlar. <https://hasuder.org/Duyurular/Detay/bilgi-notlari/hpv-asisi-ile-ilgili-dikkate-almamiz-gereken-noktalar/3cf4158d-a71a-afd8-14c3-3a0892dc3131>.

Kasymova S, Harrison SE, Pascal C. (2019) Knowledge and awareness of human papillomavirus among college students in South Carolina. Infectious Diseases: Research and Treatment, 12, 1178633718825077. <https://doi.org/10.1177/1178633718825077>

Koplas PA, Braswell J, Saray Smalls T. (2019). Uptake of HPV vaccine in traditional-age undergraduate students: Knowledge, behaviors, and barriers. J Am Coll Health; 67(8):762-71. <https://doi.org/10.1080/07448481.2018.1512499>

Lobao WM, Duarte FG, Burns JD, Santos CAdST, de Almeida MCC, Reingold A, et al. (2018). Low coverage of HPV vaccination in the national immunization programme in Brazil: Parental vaccine refusal or barriers in health-service based vaccine delivery? PloS One 13:e0206726. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0206726>

López N, Garcés-Sánchez M, Panizo MB, De la Cueva, IS, Artés MT, Ramos B. Ve Cotarelo M. (2020).HPV knowledge and vaccine acceptance among European adolescents and their parents: A systematic literature review. Public Health Reviews, 41(1), 1-24. <https://doi.org/10.1186/s40985-020-00126-5>

Maness SB, Reitzel LR, Watkins KL, McNeill LH. HPV Awareness, Knowledge and Vaccination Attitudes Among Church-Going African-American Women. Am J Health Behavior. 40(6):771- 8. : <https://doi.org/10.1007/s12567-016-0311-1>

org/10.5993/AJHB.40.6.9

Meites E, Gee J, Unger E, Markowitz L. Human Papilloma Virüs. Centers for disease control and prevention (CDC). [Erişim tarihi: 20July,2023]. Erişim adresi: Pinkbook | HPV | Epidemiology of Vaccine Preventable Diseases | CDC.

Ockenfels HM.(2016). Therapeutic management of cutaneous and genital warts. Journal of the German Society of Dermatology. 14(9): 892-899. <https://doi.org/10.1111/ddg.12838>

Öz M, Özel Ş,Üstün, Y. (2019). Üçüncü Basamak Sağlık Kuruluşu Çalışanlarının Serviks Kanseri Taraması Konusundaki Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi, 16(4), 220-224.

Öztürk Y.(2020). Kadınların pap smear tarama testini yaptırmalarının önündeki engeller. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi,29(1), 61-68. <https://doi.org/10.17942/sted.466811>

Sachan PL, Singh M, Patel ML, Sachan R. (2018). A study on cervical cancer screening using pap smear test and clinical correlation. Asia-Pacific journal of oncology nursing, 5(3), 337-341. https://doi.org/10.4103/apjon.apjon_15_1

Sağlık Bakanlığı. Sağlık istatistikleri. (2018). Erişim adresi: https://ohsad.org/wpcontent/uploads/2020/01/SB_istatistik.

Sherman SM, Nailer E, Minshall C, Coombes R, Cooper J, Redman CWE. (2016). Awareness and knowledge of HPV and cervical cancer in female students: A survey (with a cautionary note). Journal of Obstetrics and Gynaecology, 36(1), 76-80.<https://doi.org/10.3109/01443615.2015.1041886>

Tesfaye ZT, Bhagavathula AS, Gebreyohannes EA, Teggegn HG.(2019). Knowledge and awareness of cervical cancer and human papillomavirus among female students in an Ethiopian University: A cross-sectional study. International journal of preventive medicine,

10. https://doi.org/10.4103/ijpvm.IJPVM_181_17

Toraman AU, Yıldırım N.(2018). Knowledge about cervical cancer risk factors and practices of pap testing among Turkish immigrant women in the United States. Journal of Immigrant and Minority Health. 20(5):1222-9.

World Health Organization Human Papillomavirus (HPV) and Cervical Cancer (2019).Erişim tarihi: 22.07.2023.

Yılmaz B, Hat BN, Yürekli Y, Oskay Ü.(2021) Genç Erişkinlerin Human Papilloma Virüs (Hpv) ve Hpv Aşısına İlişkin Bilgi ve Görüşleri: Analitik Kesitsel Bir Çalışma. Journal of Health Sciences of Kocaeli University/Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(2).